

İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır parlayacak!
O benimdir, o benim milletimindir ancak!

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül... ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal.
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklal.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım;
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar.
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
'Medeniyet!' dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın,
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri 'toprak' diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır, atanı.
Verme, dünyâları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şühedâ fişkıracak toprağı sıksan, şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâda cüdâ.

Rûhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin ma' bedimin göğsüne nâ-mahrem eli!
Bu ezanlar-ki şehâdetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım.
Her cerîhamdan, İlahî, boşanıp kanlı yaşım;
Fişkırır ruh-ı mücerred gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım!

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet,
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Akif ERSOY

İÇİNDEKİLER

ÖĞRENME ALANI 1: BİRLİKTE YAŞAMAK

Gruplarda ve Sosyal Hayatımızda İletişimin Önemi	7
Özel Gereksinimli Bireyler İçin Fırsat Eşitliği	16
Millî Meseleler Karşısında Türk Toplumunun Tutumu	22
Öğrenme Alanı Sözlüğü	28
Öğrenme Alanı Etkinlik, Test ve Açık Uçlu Soruları	31

ÖĞRENME ALANI 2: EVİMİZ DÜNYA

Küreselleşmenin İnsan ve Toplum Hayatına Etkisi	41
Bölgesel ve Küresel Sorunların Çözümünde Ülkemizin Rolü	48
Öğrenme Alanı Sözlüğü	58
Öğrenme Alanı Etkinlik, Test ve Açık Uçlu Soruları	61

ÖĞRENME ALANI 3: ORTAK MİRASIMIZ

Osmanlı'nın Cihan Devleti Hâline Gelmesini Sağlayan Politikalar	71
Osmanlı Devleti'nin Uygulamaya Koyduğu Yenilikler	88
Osmanlı Kültür ve Medeniyeti	106
Öğrenme Alanı Sözlüğü	116
Öğrenme Alanı Etkinlik, Test ve Açık Uçlu Soruları	119

ÖĞRENME ALANI 4: YAŞAYAN DEMOKRASİMİZ

Türkiye Cumhuriyeti'nin Nitelikleri	129
Türkiye Cumhuriyeti'nin Yönetim Yapısı	136
Ülkemizde Demokrasinin Gelişimi	142
Demokrasinin Uygulanma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar	150
Öğrenme Alanı Sözlüğü	154
Öğrenme Alanı Etkinlik, Test ve Açık Uçlu Soruları	157

ÖĞRENME ALANI 5: HAYATIMIZDAKİ EKONOMİ

Millî Kalkınma Hamleleri	167
Ekonomik Gelişmişlik ile Üretim, Dağıtım ve Tüketim Arasındaki Döngü	175
Öğrenme Alanı Sözlüğü	181
Öğrenme Alanı Etkinlik, Test ve Açık Uçlu Soruları	184

ÖĞRENME ALANI 6: TEKNOLOJİ ve SOSYAL BİLİMLER

Bilimsel ve Teknolojik Gelişmelerin Gelecekteki Hayata Etkisi	193
Sosyal Bilimlerin Çalışma Alanları	200
Toplumsal Hayatta Karşılaşılabilecek Problemlere Çözüm Üretme	206
Öğrenme Alanı Sözlüğü	212
Öğrenme Alanı Etkinlik, Test ve Açık Uçlu Soruları	215

Cevap Anahtarı	223
----------------------	-----

Osmanlı'nın Cihan Devleti Hâline Gelmesini Sağlayan Politikalar

3

I. SÜLEYMAN
(KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN)

1. 1520: Babası I. Selim'in vefatıyla Osmanlı tahtına çıktı.

2. 1521: Avrupa'ya geçiş üssü Belgrad fethedildi.

3. 1522: Rodos'un fethiyle Doğu Akdeniz güvenliği sağlandı.

4. 1526: Mohaç Meydan Muharebesi kazanıldı.

5. 1534: Barbaros Hayreddin Paşa kaptanderya oldu.

6. 1535: Fransa'ya kapitülasyonlar (ticari ayrıcalıklar) verildi.

7. 1538: Barbaros Hayreddin, Preveze Deniz Zaferi'ni kazandı.

8. 1548: Piri Reis Aden'i alıp Kizildeniz'de üstünlüğü sağladı.

9. 1551: Kuzey Afrika'daki Trablusgarp fethedildi.

10. 1566: Zığetvor Seferi'nde Kanuni Sultan Süleyman vefat etti.

46 yıl boyunca Osmanlı Devleti'ni yöneten I. Süleyman, adaletli yönetimi, yaptığı kanunlar ve devletin ulaştığı güç sayesinde "Kanuni" ünvanıyla anılmış, Osmanlı tarihinin en uzun süre tahtta kalan padişahı olmuştur.

Kanuni Dönemi'nde Fransa'ya kapitülasyonlar verilerek Avrupa devletleri arasındaki siyasi ve dini birlik zayıflatılmaya çalışıldı, böylece Osmanlı'nın çıkarları korunmak istendi.

Kapitülasyon: Bir devletin, başka bir devletin vatandaşlarına ticaret, hukuk ve vergi gibi alanlarda tanıdığı özel hak ve ayrıcalıklardır.

Notlar ve Düşünceler

84 7. SINIF SOSYAL BİLGİLER DEFTERİM

CARI

Sözel Bilgileri ÇOK Sevdiğim

Öğrenme çıktısına ait konu özetinin olduğu "Konu Anlatımı" bölümü.

Konudaki püf noktaların vurgulandığı "Aklınızda Bulunsun" bölümü.

Konuya ait öğrencinin kendi notlarını yazabileceği "Notlar ve Düşünceler" bölümü.

Osmanlı Devleti'nin Uygulamaya Koyduğu Yenilikler

3

Aşağıda Osmanlı Devleti'nin değişen dünya dengeleri karşısında uygulamaya koyduğu bazı yenilikler verilmiştir. Her yeniliğin hangi alanda yapıldığını belirleyerek numarasını ilgili kutulardan uygun olana yazınız.

Osmanlı'nın Uygulamaya Koyduğu Yenilikler

EŞLEŞTİRME

1. Düzenli ve modern bir ordu oluşturmak amacıyla Nizam-ı Cedid Ordusu'nun kurulması
2. Viyana ve Paris'e geçici elçiler gönderilerek Avrupa'daki bilimsel, kültürel ve teknik gelişmelerin yakından tanınmaya çalışılması
3. Feshane, Hereke, Beykoz ve Zeytinburnu'nda fabrikalar kurularak yerli üretim artırılmaya çalışılması
4. Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılarak yerine Asakiri-i Mansûre-i Muhammediye adıyla yeni ve düzenli bir ordunun kurulması
5. Çağın gereklerine uygun subay yetiştirmek amacıyla Mektebi Harbiye'nin açılması
6. Ham madde ve pazar ihtiyacının artması karşısında sanayileşme çabalarına önem verilmesi
7. Yangınlara hızlı müdahale edebilmek amacıyla Tulumbacılar Ocağı'nın kurulması
8. Matbaanın kurulmasıyla kitap basımının hızlanması ve bilgiye ulaşmanın daha kolay hâle gelmesi
9. Vatandaşların can, mal ve namus güvenliğini korumaya yönelik hukuki düzenlemelerin yapılması
10. Kütüphaneler açılarak bilim, kültür ve eğitim hayatının gelişmesine katkı sağlanması
11. Küçük atölyelerin Avrupa sanayisiyle rekabet edebilmesi için fabrikalar ve sanayi mekteplerinde üretimin desteklenmesi
12. Posta teşkilatı kurularak haberleşme ve devlet işlerinin daha hızlı yürütülmesi

Akademik **Sosyal** **Kültürel** **Ekonomik**

104 7. SINIF SOSYAL BİLGİLER DEFTERİM

CARI

Sözel Bilgileri ÇOK Sevdiğim

Konuyu pekiştirip değerlendirme sağlayan "Etkinlikler" bölümü.

3. ÖĞRENME ALANI Kavramlar Sözlüğü

- Aforoz:** Hristiyanlıkta, din ve dini kurumlara karşı suç işleyenlere kilise tarafından verilen dinden çıkarma cezası.
- Ahiliik:** Selçuklu ile Osmanlılar Dönemi'nde Anadolu'da sosyal dayanışmayı amaçlayan esnaf, zanaat gibi çalışma kollarını içine alan sosyal örgütlenme.
- Avrupa'nın sömürgecilik faaliyetleri:** Avrupalıların 15. yüzyılda başlattıkları ve 16. yüzyılda devam ettirdikleri yeni yerler bulma arayışlarına verilen isim.
- Âyan:** Osmanlı Devleti'nde bir bölgenin ileri gelenleri, eşraf, toprak ağası.
- Aydınlanma Çağı:** 17. ve 18. yüzyıllarda Avrupa'da ortaya çıkan ve her konuda önceki gelen düşünceleri sistematik olarak eleştiren düşünce hareketi.
- Âznelik:** Bir toplumda saygı az olan etnik kökeni ya da kültürel özellikleri farklı olan kimseler.
- Bimarhane:** Ruh ve sinir hastalıklarının tedavisi için hastane.
- Burjuva:** Şehirde yaşayıp özel imtiyazlardan yararlanan.
- Ceride-i Havadis:** Osmanlı Devleti'nde yayınlanan ilk özel gazete.
- Cihat:** Müslümanların din uğrunda yaptıkları mücadele.
- Defterdar:** Osmanlı Devleti'nde maliye işlerinin en yüksek yetkilisi veya illerde maliye işleriyle uğraşan görevli.
- Derebeylik:** Orta Çağ'da özellikle Batı Avrupa'da toprağı ve üzerinde yaşayan köylüleri tek bir kimsenin mali sayan siyasal düzen, feodalite.
- Divan-ı Hümayun:** Osmanlı Devleti'nde padişah, sadrazam ve bazı yüksek rütbeli devlet görevlilerinin oluşturduğu meclis ve meclisin çalıştığı yer, padişah divanı.
- Donanma:** Bir devletin deniz kuvvetleri.
- Endüljans:** Orta Çağ'da Avrupa'da bir tür günah çıkarma ve cennete gitmek için papanın sattığı af belgesi.
- Engizisyon:** Orta Çağ'da, Katoliklerde katı din inançlarına karşı gelenleri cezalandırmak için kurulan kilise mahkemelerinin adı.
- Enterdi:** Papanın Hristiyan bireyleri, grupları, Tanrı'dan aldığı hak ile dinden çıkarması.
- Ferman:** Osmanlı Devleti'nde padişahın verdiği, uygulaması gerekli hükümleri taşıyan yazılı buyruk.
- Gayrimüslim:** Müslüman olmayan kimse.
- Gaza:** İslam dinini korumak veya yamak amacıyla Müslüman olmayanlara karşı yapılan kutsal savaş.
- Gerejuva:** Rum atesi.
- Halife:** Hz. Muhammed'in (sav) vekili olarak Müslümanların imamlığını ve din koruyuculuğunu yapmakla görevli kimse.
- Hattat:** Çok güzel el yazısı yazan sanatçı.
- Hümanizm:** Eski Yunan ve Latin kültürünü en yüksek kültür örneği olarak alan ve Orta Çağ'ın skolastik düşüncüne karşı XIV. yüzyılda doğan felsefe, bilim ve sanat görüşü.
- İslahat:** Daha iyi duruma getirmek için yapılan değişiklik.
- İhtilal:** Bir ülkenin siyasal, sosyal ve ekonomik yapısını veya yönetim düzenini değiştirmek amacıyla kanunlara uymaksızın cebir ve kuvvet kullanarak yapılan geniş halk hareketi, devrim.
- İskân:** Bir kimseye veya bir topluluğa yurt sağlama.
- Kapitülasyon:** Bir ülkede yurttaşların zararına olarak yabancılar verilen ayrıcalık hakları.
- Kaptanderya:** Osmanlı Devleti'nde deniz kuvvetlerinin en büyük askeri ve idari amiri.

Her öğrenme alanının sonunda o öğrenme alanındaki konularla ilgili kavramları belirten "Öğrenme Alanı Kavramlar Sözlüğü" bölümü.

Etkinlikler

3

A Eşleştirme

Aşağıda verilen Divan-ı Hümayun üyeleri ile bu üyelerle ait açıklamaları dikkatlice inceleyiniz. Divan-ı Hümayun üyelerini, açıklamalarıyla doğru bir şekilde eşleştiriniz.

Veziriazam	1	a	Divan-ı Hümayun'da alınan kararlara padişahın tuğrasıyla çeker, tapu işlerini yürütürdü.
Nişancı	2	b	Devletin gelir ve giderlerini denetler, mali işlerden sorumluydu.
Şeyhülislam	3	c	Divan-ı Hümayun'da alınan kararların İslam dinine uygun olup olmadığı konusunda fetva verirdi.
Defterdar	4	d	Padişahın mührünü taşıyan ve padişahın sonra en yetkili kişi olan devlet adamıydı; Divan-ı Hümayun'a başkanlık ederdi.
Kazasker	5	e	Adalet ve eğitim işlerine bakar; kadıların ve müderrislerin atamalarını yapardı.

B Ben Kimim? Ben Neyim?

1. Osmanlı Devleti'nin Balkanlar'da kalıcı olabilmesi için uyguladığı sistemin adını yazınız.
2. İstanbul'un fethi için II. Mehmed'in İstanbul Boğazı'na yaptırdığı hisarın adını yazınız.
3. Osmanlı Devleti'nde Avrupa'nın ilk kez örnek alındığı dönem adını yazınız.
4. Anadolu'da XIII-XIX. yüzyıllar arasında faaliyet gösteren Ahilik teşkilatının kurucusu kimdir?
5. Osmanlı Devleti'nin Balkanlar'da halka uyguladığı hoşgörü ve ılımlı politikasının adını yazınız.

C Doğru-Yanlış

1. Uyguladığı iskân politikası Osmanlı Devleti'nin Balkanlar'da kalıcı olmasını sağlamıştır.
2. Osmanlı Devleti'nin kısa sürede büyümesinde kurulduğu coğrafi konum etkili olmuştur.
3. Osmanlı Devleti'nin doğuda ve güneyde yaptığı seferlere gaza ve chat denir.
4. Osmanlı Devleti fethettiği yerlerdeki insanlara kat ve baskı bir politika uygulamıştır.
5. XVIII. yüzyılda yapılan yenilikler Osmanlı Devleti'nin Avrupa'ya etkilendiğini göstermektedir.

Sözel Bilgileri ÇOK Sevdiğim

CARI

7. SINIF SOSYAL BİLGİLER DEFTERİM 119

Her öğrenme alanı sonunda tüm konuları pekiştirmek için "Etkinlikler", "Öğrenme Alanı Değerlendirme Testi", "Yazılı Sınava Hazırlık Soruları" bölümü.

ÖĞRENME ÇIKTISI KONTROL LİSTEMİ

	KODU	ÖĞRENME ÇIKTISI	SAYFA	😊	☹️
1. ÖĞRENME ALANI	SB.7.1.1.	Dâhil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemini sorgulayabilme	7-15 Arası		
	SB.7.1.2.	Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmeye yönelik fikir üretebilme	16-21 Arası		
	SB.7.1.3.	Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışlara ilişkin çıkarım yapabilme	22-27 Arası		
2. ÖĞRENME ALANI	SB.7.2.1.	Küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişimi yorumlayabilme	41-47 Arası		
	SB.7.2.2.	Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolünü özetleyebilme	48-57 Arası		
3. ÖĞRENME ALANI	SB.7.3.1.	Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikaları sorgulayabilme	71-87 Arası		
	SB.7.3.2.	Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uyguladığı yenilikleri neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme	88-105 Arası		
	SB.7.3.3.	Osmanlı kültür ve medeniyet unsurlarına ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme	106-115 Arası		
4. ÖĞRENME ALANI	SB.7.4.1.	Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerini özetleyebilme	129-135 Arası		
	SB.7.4.2.	Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yönetim yapısını çözümleyebilme	136-141 Arası		
	SB.7.4.3.	Ülkemizdeki demokrasinin gelişimini, demokrasinin temel ilkeleri açısından yorumlayabilme	142-149 Arası		
	SB.7.4.4.	Demokrasinin uygulama sürecinde karşılaşılan sorunları özetleyebilme	150-153 Arası		
5. ÖĞRENME ALANI	SB.7.5.1.	Millî kalkınma hamlelerini neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme	167-174 Arası		
	SB.7.5.2.	Ekonomik gelişmişlik ile üretim, dağıtım ve tüketim döngüsü arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme	175-180 Arası		
6. ÖĞRENME ALANI	SB.7.6.1.	Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gelecekteki toplum hayatına etkilerine ilişkin öngöründe bulunabilme	193-199 Arası		
	SB.7.6.2.	Örnek metinler üzerinden sosyal bilimlerin çalışma alanlarına dair genelleme yapabilme	200-205 Arası		
	SB.7.6.3.	Toplumsal hayatta karşılaşılabileceği bir probleme yönelik bilimsel sorgulama yapabilme	206-211 Arası		